

Kamer 2. Markt en Moreel Leiderschap (K2MML)

Bedrijven die in de markt opereren hebben te maken met standaard markt krachten, standaard factoren zoals financiering, concurrentie, leiding-inspraak-toezicht, maar ook nieuwe krachten zoals internationalisering en innovatie. Zij moeten voldoen aan de (inter)nationale wetgeving, maar zijn verder vrij, in principe ook vrij van morele overwegingen. Wetsontwijking is mogelijk en veel gebruikt. Het risico van amoreel gedrag is reëel. Vandaar dat we als thema voor deze Kamer kiezen voor de koppeling met moraliteit. *Is het verstandig en maatschappelijk wenselijk om moraliteit sterker integraal deel te laten maken van economische organisaties en van de markt?!*

Economische organisaties

Organisaties vinden vaak hun oorsprong in de wens of noodzaak van delen van de burgerij om kennis, kunde en ervaring van individuen te bundelen of hen (de individuen) anderszins samen te (doen) werken. Het 'drijven'(uitoefenen) van elk van deze organisatievormen vraagt om financiering van het werkkapitaal dat (minimaal) noodzakelijk is om deze organisaties te kunnen doen functioneren. Die van financiering kan komen uit A) (in)directe geldstromen van (lokale) overheden. Zij hebben vaak geen winstoogmerk (de 'non for profit' sector), of B) uit private geldstromen (zij zijn 'op winstmaken gericht'. Wij kijken vanuit de kamer vanuit organisaties B. de profit sector, maar verbinden deze invalshoek met andere perspectieven, vanuit burgers, overheid, semipublieke sector en dan met name vanuit de moraal.

Maatschappelijke doelstellingen

Het enorme assortiment aan doelstellingsmogelijkheden heeft enerzijds geleid tot de eerder genoemd grote variëteit in organisatievormen en anderzijds eveneens in grote diversiteit van een steeds fijner en preciezer gedefinieerde specialismen. Tegelijkertijd worden door sterk toenemende maatschappelijke invloed van zich permanent ontwikkelende technologieën, welke het mogelijk maken veel transparanter te kunnen(en moeten) zijn dan ooit te voren. Tevens en, in hun effecten eenvoudiger dan ooit, kunnen deze technologieën elkaar onderling, versterken, aanvullen en completer maken.

Maatschappelijk werking

Het maakt het noodzakelijk meer dan ooit en sterk holistisch (*alles heeft invloed op elkaars functioneren*) bij het maatschappelijk functioneren van deze organisatievormen te zoeken en streven naar onderlinge samenhang, complementariteit, vereenvoudigingsmogelijkheden (*toenemende efficiency van -bestaande-nieuwe ketens van producten en/of diensten*) en proactieve als wel reactieve reciprociteit zoveel mogelijk te (gaan) benutten. (*efficiëntere, duurzame benutting van werkkapitaal, grondstoffen, kennis, kunde en ervaring*).

Financiering van werkkapitaal (= vermogen + lang en kort vreemd vermogen)

Ondernemingsgewijze productie en/of dienstverlening vormt de veruit meest benutte bron van bijdragen aan de reële economie. De financiering van het werkkapitaal vindt hier plaats op eigen initiatief van de organisatievorm (onderneming, coöperatief, stichting en zo verder). Zij (moeten) zorgen voor de eigen duurzaamheid, voor het welbevinden en de gezondheid van hun afnemers, medewerkers, leveranciers en de gehele maatschappelijke omgeving, te beginnen met de kleinste kring rondom de onderneming, zich uitbreidend naar de bijna rimpelloze verte van de verst verwijderde maatschappelijke kring rondom de onderneming.

Legitimiteit?

Betekent het feit dat private bedrijven zichzelf financieren dat ze, mits ze zich aan de wet houden, ook legitimiteit hebben, zoals een overheid die heeft via verkiezingen? Of wordt de legitimiteit op

andere manier verkregen, bijv. door het verschaffen van werkgelegenheid of het bijdragen aan welvaart? Vragen waar we op in willen gaan.

Kamer-vragen

Speciaal voor deze (Na) Corona tijd. zullen Raad en Raadslid van een RvC of RvT zich willen uitlaten over het gedrag van de directie en dus dat van de onderneming of het instituut waarover de directie wordt gevoerd, door het innemen van een toezichthoudende positie, die voldoet aan een aantal governance principes. Meer specifiek komen die principes naar voren onder de volgende vragen:

Corona-gerelateerde punten:

- a. Nu de staat (opnieuw) bedrijven redt, is het waardvol om de economie duurzamer en socialer te maken. Samen met de Directie roepen RvC/RvT de overheid op om steun te verbinden aan voorwaarden van verduurzaming en sociale rechtvaardig.
- b. Raden van Commissarissen en Raden van Toezicht vormen samen een structuur van mensen die een sterke, duurzame en sociaal-rechtvaardige economie voorstaan en constateren dat bedrijven die jarenlang belasting ontweken en aandeelhouderswaarde stelden boven alle andere belangen, nu vragen om geld van de belastingbetaler. De rekening voor de 'Na Corona-economische-crisis' dreigt opnieuw, als na 2008, te gaan naar middeninkomens en de volgende generatie.
- c. RvC's en RvT's verzoeken overheid om geld van de belastingbetaler alleen aan te wenden voor bedrijven die hun fair share aan belasting betalen, die duurzaam en sociaal-rechtvaardig werken en die producten of diensten maken waar de samenleving iets aan heeft

Meer algemene vragen, los van Corona:

Rol

- d. Wat kan de feitelijke en mogelijke rol zijn van momenteel actieve (en) ervaren toezichthouders (leden van RvC's en RvT's) in termen van moreel leiderschap?
- e. Wat is de feitelijke en mogelijke rol van maatschappelijke governance; maatschappelijke invloed en toezicht? Is maatschappelijk toezicht meer op moraal geënt dan geformaliseerd intern toezicht?
- f. Hoe kunnen/moeten leden van RvT's en RvC's (in goede harmonie) samenwerken met maatschappelijke governance organisaties ?

Systemen

- g. Hoe zetten deze leden, welke toetsingsystemen in om moraal te borgen?
- h. Moet zelf-evaluatie (afgedwongen?) t.a.v. morele en maatschappelijke issues onderdeel worden van het functioneren van toezichthouders?

Een aantal problemen en vragen die voor Kamer 2 relevant zijn overlappen met die van andere Kamers. We zullen dan ook regelmatig met de andere Kamers overleggen, dan wel gemeenschappelijke activiteiten opstarten.

Vragen, opmerkingen en suggesties zijn welkom!

Henk Koopmans,

Moderator van Kamer 2.

tevens Bestuurslid:

henk.koopmans@goodgovernancecentre.org

henkakoopmans@feddefoeke.nl.